

VIZFÖLDTANI ELŐMUNKÁLATOK AZ ÉPÍTÉS-FÖLDTANI
TÉRKÉPEZÉS-NÉL^{*}

Karácsonyi Sándor

Mindazon területeken, ahol a talajvíz jelenlétével, mozgásával, változásával számolni kell, a terület mérnökgeológiai problémáinál a víznek is szerep jut, nem egyszer meghatározó jellegű.

Igy egy adott település építésföldtani általános értékelésénél is kiemelten kell foglalkozni a talajvíz helyzetével, esetenként a természetes vízjárást befolyásoló egyéb körülményekkel. A talajvízjárás törvényszerűségének vizsgálata köztudottan összetett, időigényes feladat, hisz a helyes következtetések levonásához kiterjedt megfigyelés, helyszíni vizsgálat adataira kell támaszkodni. E vizsgálatok elvégzésére kifejezetten kedvező és alkalmas a térképező munka, mivel a megfigyelés elkerülhetetlen időszükséglete itt általában biztosítható és a település egész területére kiterjedő vizsgálat körülmények egyidejűleg is megteremthetők.

A hazai térképezéseknél a vízföldtani térképváltozatok igen lényegesek és nem egyszer részletesebbek és megbízhatóbbak az egyéb térképváltozatokénál. Ennek egyben természetese előfeltétele, hogy a szükséges megfigyelések a térképezésnél elvégezhetőek legyenek. Éppen a térképező munka vezetett oda, hogy az építésföldtan keretében külön szakágazatként alakult ki az építési hidrológia, amely a talaj- és egyéb vízfészeségek mozgástörvényeinek vizsgálatát elméletileg is megalapozottan rendszerezetten, önálló fel-

* F. T. V.

adatként és nagy megbízhatósággal biztosítja. A különböző időtartamra kiterjedő és sűrűségű észlelési adatsorok alapján szerkesztett eloszlás függvényekből értékelt az építmények élettartama és funkciója szerint, általában mértékadó 50 éves gyakoriságu és egy hónapnál nem hosszabb tartósságu vizállások arányos megbízhatósággal meghatározhatók.

Az építéshidrológiai tapasztalatok alapján nemcsak a szabatos értékelés módszere alakult ki, de módszer áll rendelkezésre az előkészítés és a megfigyelés legcélszerűbb rendszerének kialakítására, amely a legmegbízhatóbb eredményeket a feltétlen szükséges ráfordítás mellett biztosítja.

A térképek hasznosságát a gyakorlatot segítő tulajdonsága határozza meg. Eddigi tapasztalatunk szerint éppen a vízföldtani térképváltozatok - megfelelő előkészítés esetén - leginkább segítik a gyakorlatot, márcsak azért is, mivel egy részterületre kiterjedő és időkorlátokkal végzendő célvizsgálat alig ad lehetőséget a vizjárás szélsőségeinek megbízható értékelésére. Ennek lehetősége a vízföldtani térképezés és az etalon értékű megfigyelőkutak fenntartása és folyamatos észlelése mellett fokozottan biztosított, melyek eredményei kifejezetten alkalmasak a gépi nyilvántartásra. Az adott célvizsgálathoz szükséges kiegészítés ilyen feltételekkel minimális idő- és költségigényes.

Egy településen belül az építési hidrológiai adottságok rendszerint természetes és mesterséges hatások alatt állnak. Az ezekben bekövetkező változások vezetnek a zavart okozó anomáliákra, amelyek kiszűrése csak a bázist képező építéshidrológiai alapvizsgálatok birtokában történhet. Az alapvizsgálatok birtokában deríthetők fel aránylag gyorsan a zavart okozó változások, és a kedvezőtlenül megváltozott körülmények elhárításának lehetőségei. A Főváros területén az elmúlt 10 évben 52 területen történt jelentős esetenként katasztrófákat eredményező vízszint változás, amelyek gyors és

biztonságos felderítése alapvizsgálatok nélkül alig képzelhető el. Éppen ezen felismerés alapján történt olyan kezdeményezés, hogy a mérnökgeológiai-épitésföldtani térképezésre előirányzott településeknél az építéshidro --
lógiai elővizsgálatok korábban beindíthatók legyenek a megfigyelés időtar --
tamával arányos megbízhatóságu eredmények biztosítása céljából.

